

зазначається, що її частина перша надає можливість проведення негласної слідчої (розшукової) дії спрямованої на установлення місцезнаходження радіоелектронного засобу (мобільного терміналу систем зв'язку та інших радіо випромінювальних пристроїв, активованих у мережах операторів рухомого (мобільного) зв'язку, тобто мобільного телефону [2, с. 533-535; 588-589].

Отже, інститут слідчих (розшукових) дій завжди був у центрі уваги науковців та практиків, оскільки слідчі дії виступають основним засобом інформаційного забезпечення процесу доказування у кримінальному провадженні. Новелою діючого КПК України є інститут негласних слідчих (розшукових) дій, які є різновидом слідчих дій, відомості про факт та методи проведення яких не підлягають розголошенню, за винятком визначеними законом випадками.

Список використаних джерел

1. Кримінальний процесуальний кодекс України від 13.04.2012 // Відомості Верховної Ради України, 2013. № 9-10, № 11-12, № 13. Ст. 88.
2. Кримінальний процесуальний кодекс України. Науково-практичний коментар / За загальною редакцією професорів В. Г. Гончаренка, В. Т. Нора, М. Є. Шумила. – Київ : Юстініан, 2012. – 1224 с.
3. Конституція України від 28.06.1996 // Відомості Верховної Ради України, 1996. № 30. Ст. 141.

Шульга Наталія Валеріївна,
ад'юнкт кафедри кримінального процесу
Національної академії внутрішніх справ

ПОЗИТИВНІ АСПЕКТИ ВПРОВАДЖЕННЯ РЕЖИМУ ВІДЕОКОНФЕРЕНЦІЇ В КРИМІНАЛЬНОМУ ПРОЦЕСІ

Стаття 6 Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод гарантує кожному судовий розгляд упродовж розумного строку. Водночас аналіз рішень Європейського суду з прав людини, постановлених проти України, свідчить, що найчастіше до цієї міжнародної установи наші громадяни звертаються саме через судову тяганину.

У зв'язку з тим, що застосування заходів дисциплінарного характеру, проведення різного роду нарад, семінарів, конференцій щодо нагадувань про недопущення тяганини й дотримання процесуальних строків та якості розгляду справ недостатньо, на наш погляд, важливим фактором розв'язання цієї проблеми стало запровадження режиму відеоконференції.

Під відеоконференцією в кримінальному провадженні необхідно розуміти особливу процедуру, що виконується за посередництвом телекомунікаційних технологій, при якій спілкування у вигляді обміну аудіо- і відеоінформацією між віддаленими учасниками кримінального провадження відбувається на відстані (дистанційно), але в режимі реального часу.

Порядок проведення процесуальних дій у режимі відеоконференції передбачений Кримінальним процесуальним кодексом України (ст. 232, 336), а також Законом України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо участі у судовому засіданні в режимі відеоконференції» від 4 липня 2012 року, який доповнює Цивільний процесуальний кодекс, Господарський процесуальний кодекс, Кодекс адміністративного судочинства, а також Закон України «Про судоустрій і статус суддів».

До даного питання звернув свою увагу і Президент у своєму дорученні від 27 квітня 2012 року, у якому вказав на необхідність обладнання приміщень органів досудового розслідування, установ попереднього ув'язнення, установ виконання покарань та залів судових засідань технічними засобами для участі осіб у здійсненні слідчих чи інших процесуальних дій шляхом проведення відеоконференції. Завдяки даного доручення було забезпечена оперативність встановлення телекомунікаційної апаратури.

Нові технології гарантують належне фіксування, зберігання, копіювання й використання інформації, яка відображає процес відеоконференції. Можемо зазначити, що в такому режимі проводяться не лише судові засідання, а й окремі процесуальні дії. Наприклад, якщо необхідно провести допит або впізнання. При цьому застосування відеоконференції зумовлене не тільки неможливістю особи прибути на місце проведення такої дії особисто. Часто це викликано необхідністю гарантувати безпеку учасників процесу, а також забезпечення

анонімності особи, особливо якщо йдеться про допит неповнолітнього свідка чи потерпілого.

Після проведення процесуальної дії до матеріалів кримінального провадження обов'язково долучаються оригінальні примірники технічних носіїв інформації, резервні копії яких зберігаються окремо. Незастосування технічних засобів фіксування кримінального провадження тягне за собою недійсність процесуальної дії та отриманих внаслідок її вчинення результатів.

Найголовнішим позитивом впровадження режиму відеоконференції, є суттєве скорочення строків розгляду кримінальних проваджень. Можемо зазначити, що найчастіше головною причиною затягування були неодноразові відкладення засідань, насамперед через неможливість для учасника процесу з об'єктивних причин прибути в суд. Тобто, обвинуваченого доставили, свідки приїхали, а потерпілий захворів. Як наслідок, суд під час судового розгляду змушений перенести проведення відповідної процесуальної дії чи засідання. Наступного разу свідок знаходиться у відрядженні. До того ж місцеві суди області розташовані на значній відстані один від одного.

Засідання в режимі відеоконференції з віддаленою присутністю учасників відбувається так само, як і у звичайному процесі. У жодному разі не відбувається будь-якого спрощення процесу, дотримуються всі вимоги закону та сповна забезпечуються процесуальні права громадян. Крім того, здійснюється відеозапис засідання. А це матиме суттєве значення в разі перегляду рішення вищою інстанцією. Адже лише відеозапис може в повній мірі відобразити події, зафіксувати поведінку та реакцію учасників процесу.

Крім того, автоматизація процедури судочинства та використання відеоконференції передбачені низкою міжнародно-правових документів, зокрема Європейською конвенцією про взаємну допомогу в кримінальних справах 1959 року, Конвенцією про правову допомогу та правові відносини в цивільних, сімейних та кримінальних справах 1993 року, Конвенцією про правову допомогу та правові відносини в цивільних, сімейних та кримінальних справах 2002 року. Ефективність цієї системи визнана Радою Європи та

підтверджена досвідом застосування відеоконференцв'язку в демократичних країнах світу.

Однією із позитивних сторін із впровадженням режиму відеоконференції у кримінальному процесі можливість підвищення рівня безпеки судової діяльності. Зокрема, за допомогою зміни зовнішності й голосу захистити особу, яка дає показання, таким чином, аби її неможливо було впізнати. Також, піднімається питання щодо забезпечення захищеності інформації та підтримуючої її інфраструктури від випадкового чи навмисного впливу природного чи штучного характеру, що можуть завдати шкоди кримінальному провадженню, призвести до розкриття змісту показань, даних про осіб, які знаходяться під державним захистом, тощо.

Забезпечення заощадження коштів на транспортування в судові засідання осіб, які тримаються під вартою, що водночас знижує ймовірність втечі. Не варто нехтувати й ризиком поширення захворювань, на які страждають особи, котрих тримають під вартою. А також отримуємо скорочення проміжку часу від скоєння кримінального правопорушення до призначення винуватій особі покарання.

Отже, режим відеоконференції дозволяє суттєво зменшити витрати сторін на прибуття в судові засідання з віддалених населених пунктів. Особливо якщо необхідно забезпечити участь у розгляді справи осіб, які через поважні причини не можуть безпосередньо бути присутніми на процесі.

Щербань Євгенія Володимирівна,
здобувач кафедри кримінального
процесу Національної академії
внутрішніх справ

РОЗВИТОК КРИМІНАЛЬНОГО ПРОЦЕСУАЛЬНОГО ЗАКОНОДАВСТВА ЩОДО ПРЕДСТАВНИЦТВА ЮРИДИЧНИХ ОСІБ У КРИМІНАЛЬНОМУ ПРОВАДЖЕННІ

Соціальні, економічні та політичні процеси останніх років стимулювали розвиток законодавства і правотворчу діяльність